ਯਸ਼ੋਧਨ ਸਿੰਘ & ਓਰਸ.
ਬਨਾਮ
ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ & ਅਨਜ.

(2023 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2186)
ਜੁਲਾਈ 18, 2023

[ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ ਅਤੇ ਉਜਵਲ ਭੂਇਆਂ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦਾ ਕੋਡ, 1973 – ਧਾਰਾ 319 – ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ – ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 149, 302, 452, 504, 506 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ – ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਨਾਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ ਪਰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ – ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਦਿਆ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਦਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਦਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਫੈਸਲਾ: ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਜੇ ਯਾਦਵ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸੁਣਨ ਦਾ ਇਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ – ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਨੂੰ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਰੇਸ਼ੋ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ –

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦਾ ਕੋਡ, 1973 – ਧਾਰਾ 319 – ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ.

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਇਹ ਨੰਬਰ 1 ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 227 ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਛੱਡੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਅਜਿਹੇ ਛੁੱਟੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਛੁੱਟਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਨੁਸਾਰ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੁੱਟਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਨੁਸਾਰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

2. ਹੋਰ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਉਭਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 227 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਭਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

3. ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਏ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ 319, ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੁਣਿਆ। ਇਹ ਧਾਰਾ 319 ਵਾਂਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ(ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਕੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟਰੇਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੌਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਹਾਈਜੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਫੋਕਸ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪਰਸ਼ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੇਸ। ਜੋ ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਦਿੱਖ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਿਸੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੌਕੇ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਏ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਰੇਗਾ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 32]

4. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਪਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿੱਧੇ-ਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੰਨ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਗੇ।

5. ਜਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕੇਵਲ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2023) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 289; ਬ੍ਰਿਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2017) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 706 ; [2014] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73 ; ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 92 ; [2014] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ। (2015) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 244 ; [2015] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 689; ਰਾਮ ਜਨਮ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿ.) ਨੰਬਰ 3199/2021 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਯਸ਼ੋਧਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2186 ਦਾ 2023।

ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 01.03.2023 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਸੀਆਰਐਲ ਨੰਬਰ 4235 ਦਾ 2022 ਵਿੱਚ।

ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੂ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ, ਕੌਸ਼ਲ ਯਾਦਵ, ਨੰਦਲ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਡਾ. ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਡਾ. ਸੁਸ਼ੀਲ ਬਲਵਾਡਾ, ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਰਾਣਾ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਸ੍ਰੀਕੋਲਕ ਨਾਹ ਪਾਥ, ਸੁਸ੍ਰੀ ਰੀਨਾ ਰਾਓ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਰਤਨਾਕਰ ਦਾਸ਼, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਸ਼ੇਖਰ ਸਿੰਘ, ਯਥਾਰਥ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਪਾਂਡਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਫੈਸਲਾ

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 03.01.2023 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉੱਠੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੁਧਾਰ ਨੰਬਰ 4235 ਦਾ 2022 ਵਿੱਚ ਸੀ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 09.06.2018 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 21:45 ਵਜੇ ਪੀ.ਐਸ. ਹਾਥਰਸ ਜੰਕਸ਼ਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਾਥਰਸ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰਬਰ 186/2018 ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 149, 302, 452, 307, 504 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1-7 (ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਅਤੇ ਗਾਲੀਆਂ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਸੀ।

4. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਥਰਸ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਕੋਰਟ ਨੰਬਰ 1, ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 186 ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਨੇ 23.09.2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ।

5. ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਕੋਰਟ ਨੰਬਰ 1, ਹਾਥਰਸ ਦੇ ਕਹੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ

ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੁਧਾਰ ਨੰਬਰ 4235 ਦਾ 2022 ਦੁਆਰਾ ਰਾਹ ਲਿਆ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 03.01.2023 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਕੋਰਟ ਨੰਬਰ 1, ਹਾਥਰਸ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 186 ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 23.09.2022 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲ।

7. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੁ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਡਾ. ਸੁਸ਼ੀਲ ਬਲਵਾਡਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ; ਸ੍ਰੀ ਰਤਨਾਕਰ ਦਾਸ਼, ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਯਥਾਰਥ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ।

8. ਮਿਤੀ 08.05.2023 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ, 2023 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤੁਰੰਤ ਹਵਾਲੇ ਲਈ, ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ -

"ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੁ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੰ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੋਧ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੌਰਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਨਾਗਮੁਥੁ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ, ਜੋ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ (2015) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 244 ਵਿੱਚ। ਉੱਥੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੰ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਜਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੀ ਉਪਾਯ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੀ ਉਪਾਯ ਮੰਗਣ ਦੀ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਯਥਾਰਥ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2-ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕੇਵੀਏਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ।

ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਖੜੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਸਤੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ 2023 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ।"

ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਜੋ ਕਿ (2015) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 244 (ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੁ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼

ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬਦੇਹ(s) ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

9. ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੁ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਸਿਆ ਕਿ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ("ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ." ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੱਦਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ; ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

10. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਮ ਜਨਮ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਕ੍ਰਿ.) ਨੰਬਰ 3199/2021(ਰਾਮ ਜਨਮ ਯਾਦਵ) ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ (1) ਕੀ, ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ (2) ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਰੈਫਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਸਿਰਫ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਣਗੇ।

11. ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਨਾਗਮੁਥੂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਅਧੀਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਆਹਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ/ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ।

12. ਅਗਲਾ ਤਰਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਬੰਦ ਰਿਪੋਰਟ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

13. ਹੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਸੀ ਕਿ

ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

14. ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਬੈਂਚ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਉਲਟ, ਰਾਜ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਾਮ ਜਮਨ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਰਾਜ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 2 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਫੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਜਮਨ ਯਾਦਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਮਾਮਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਅਧੀਨ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਘਨ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਏ ਕੇਂਦਰਿਤ ਚੱਕਰ, ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਆਧਾਰ ਜੋ ਕਿ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਕੀਲ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਵੇਗਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕੋਰਟ/ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਮੁੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ. ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਦੀ ਸੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ

ਜਿਸਨੂੰ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ 'ਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐੱਸ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ V/s ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2014) 3 SCC 92 ("ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ")। ਇਸ ਲਈ, ਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

18. ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 8.5.2023 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਇਥੇ)। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੰਦਰਭ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਨਾਗਮੁਥੁ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

19. ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 227 ਅਤੇ 319 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

"227. ਡਿਸਚਾਰਜ।- ਜੇ, ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੱਜ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ।

"319. ਦੋਸ਼ੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ.

(1) ਜਿੱਥੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਵਚਨਬੱਧ (2) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।

(3) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਤੇ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(4) ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ -

a) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

b) ਧਾਰਾ (a) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।"

20. ਧਾਰਾ 227 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਛੱਡੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ, ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 227 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

21. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। 'ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ' ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਉਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਥੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ/ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 319 ਦੀ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ 'ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ' ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਧਾਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਣਗਿਣਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ; ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੈਰਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2023) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 289, ("ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੈਰਾ") ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2017) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 706, ("ਬ੍ਰਿਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ") ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ।

22. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਘਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: —

(i) 'ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ: ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਸਟੇਜ ਬਾਰੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 117 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

'117. ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

ਸਵਾਲ (i) ਅਤੇ (ii)

— ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਅਤੇ

— ਕੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ?

117.1 ਧਰਮ ਪਾਲ ਮਾਮਲੇ [ਧਰਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ, (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 306] : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2013 ਐਸ.ਸੀ. 3018], ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਲੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਮਿਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਧਾਰਾ 103 ਸੀਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ "ਸਬੂਤ" ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਲਈ

ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀ।

117.2. ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ (1) ਪੁੱਛਗਿੱਛ (2) ਮੁਕੱਦਮਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੀ-ਟ੍ਰਾਇਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾਵਾਂ 200, 201, 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 398 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਤ

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

117.3. ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਲਫ਼ਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਅਰਥਾਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ii) – ਕੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ?

ਜਵਾਬ

117.4. ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 319(4) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ (iv)—ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਭਵਤ: ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ?

ਜਵਾਬ

117.5. ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 319(4)(ਬੀ) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜਾਣ ਲਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ [ਐਡ. :

ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 106, ਪੀ. 138c-d, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੁਲਨਾ:"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਜਿਰਹਾ ਦੀ ਐਨਵਿਲ 'ਤੇ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਬੂਤ. ਟੈਸਟ ਜੋ ਕਰਨਾ ਹੈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਚਾਰਜ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਪਰ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਿ ਸਬੂਤ, ਜੇਕਰ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ"। ਦੇਖੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਰਾ 100 'ਤੇ ਪੀ. 136f-g.] . ਡਿਗਰੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਸਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ (ਮੂਲ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਵੀ)—ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਜਵਾਬ

117.6 ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਧਾਰਾ 300 ਅਤੇ 398 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

(ii) ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੇਬਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਇੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕਈ ਵਾਰ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ।

(III) ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਚਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 319(1) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੱਕ, ਸੈਕਸ਼ਨ 207/208 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ., ਕਮਿਟਲ ਆਦਿ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਛੱਡ ਕੇ, ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(iv) ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਜੋ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ; ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ ਵੀ।

(v) ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਅਧੀਨ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(vi) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿਰਫ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਹੋਲਡਿੰਗ ਕਿ ਸਮੀਕਰਨ "ਸਬੂਤ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਅਦਾਲਤ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਜਿਸਦੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ. ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮੀਕਰਨ "ਸਬੂਤ" ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਜਿਰਹਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(vii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਚਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 227 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੁੱਟੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਛੁੱਟੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਛੁੱਟੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਦਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸੱਦੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਲਈ।

(vii) ਹੋਰ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਭਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਲਈ ਹੈ, ਸੱਦਣ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਛੁੱਟੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 227 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਤ ਛੁੱਟੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਣ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੌਰਾਨ ਉਭਰੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਉਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(viii) ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੂ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਹੇ ਗਏ ਤਰਕ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ix) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨਹੀਂ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਜੋੜੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ

ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੋਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੰਦ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(x) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪਰ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 193 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜੇ ਵੀ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕਨੂੰਨੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੈ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਕਦੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਗਵਾਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੰਨਾ ਡਿਸਚਾਰੱਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ, ਸਿਰਫ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰ.

(xi) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤੂੜੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਨਾਜ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 398 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਸਿੱਧੇ. ਧਾਰਾ 398 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੋਣਾ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 300(5) ਅਤੇ 398 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਬੂਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ.

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ 'ਤੇ ਜਾਂਚ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਹਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਫਿਰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ. ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹਨ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਹ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ।
24. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ, ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ 227 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ

ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏ ਵਿਅਕਤੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਹੈ ਤਸੱਲੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਚਾਰਜ ਦੇ.

25. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਨਾਗਾਮੁਥੂ ਨੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਵਿਵਾਦ ਹਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕੋਈ ਅੰਤਮਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ. ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜਦੋਂ ਏ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮਤਾ ਹੈ ਇੱਕ ਬੰਦ ਰਿਪੋਰਟ; ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

26. ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸਦੱਸ ਅਸੀਂ ਸਨ (ਨਾਗਰਥਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ), ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਪਨ" ਦੇ ਅਭਿਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ:

“39.(1) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ?

ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੁਕਮ ਉਸੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟ: ਡਿਜੀਟਲ ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਦਿਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸੱਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

40.(III) ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 CrPC ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੈ/ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਟ੍ਰਾਇਲ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਫਰਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬੱਸ਼ਰਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤੇ (ਵੱਖਰੇ) ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤ ਸੱਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੁੱਖ ਸੰਪੂਰਣ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤ ਸੱਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਬੱਣ ਸਕਦੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁੱਖ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੈ।

41.(III) ਸੈਕਸ਼ਨ 319CrPC ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

41.1. ਜੇਕਰ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 CrPC ਅਧੀਨ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਆਧਾਰਿਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬਰੀਕਰਨ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗੀ।

41.2. ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਅਨਲੋੜ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ।

41.3. ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 CrPC ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੱਦਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਸੱਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

41.4. ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੱਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਸੱਦੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ।

41.5. ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸਿਰਫ ਸੱਦੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
41.6. ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੱਦੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਸੀ।

41.7. ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 41.1 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰੁਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੱਦੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

41.8. ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਵਰਤੋਂ ਇਸਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ (ਦੋ-ਫਾੜ) ਕੇਸ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 319CrPC ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੱਦਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਜੋ ਵੱਖਰੇ (ਦੋ-ਫਾੜ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

41.9. ਜੇਕਰ, ਬਹਿਸ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319CrPC ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

41.10. ਇਸਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤੈਅ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸੱਦੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ; ਸੰਯੁਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

41.11. ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸ ਸਟੇਜ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇ ਨੋਵੋ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।

41.12. ਜੇਕਰ, ਉਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੱਦੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੱਦੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁੜ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ।

b) ਬਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੱਦੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁੜ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ।

27. ਬ੍ਰਿਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿਸ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ "ਸਬੂਤ" ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (IO) ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੋ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਿਗਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜੋ ਕਿ ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਹੈ ਦੂਸਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼- ਪਰਚਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਜਿੱਥੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਇੱਕ ਘੁੜਸਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ. ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਰਾਏ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਬਣਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ a ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਨੇ ਉਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨੰਦਮੁਥੂ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਦੀ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੱਦਣ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 227 ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ —

"6. ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੇ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ "ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਅਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਹ

ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਦੋਂ, ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਅਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

7. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜੱਜ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਜੱਜ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

8. ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਅਸਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

29.

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੇਖਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ –

"9. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਉਪਾਯਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਯੋਗਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਜੋੜੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਫਰਕ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੋੜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਉਹ ਹੋਰ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਗੇ ਸੱਦੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ। ਇਹ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੇ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਤਲਬ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਉਪਾਯ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕਾਫੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।"

(ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਕਰੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ" ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ, ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

30. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

31. ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 13 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ, ਕਰੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇਲਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਖਿਲਾਫ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਰੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਮੰਗ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਰੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਰੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 227 ਅਤੇ 319 ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਰੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਸੰਮਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨ ਲਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਮੋਹਨ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਰੇਸ਼ੋ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ, ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਮ ਜਮਨ ਯਾਦਵ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

32.

ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਕਿ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਅੱਗੇ ਵਧਣ" ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਟਰਾਇਲ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ(ਆਂ) ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਿਨੀ ਟਰਾਇਲ ਜਾਂ ਟਰਾਇਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟਰਾਇਲ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਟਰਾਇਲ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟਰਾਇਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਟਰਾਇਲ ਨੂੰ ਹਾਈਜੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਖੰਭ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਦ੍ਰਿਸ਼, ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਟਰਾਇਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ।

33. ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ

ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਟਰਾਇਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਪਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਟਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ-ਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਗੇ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝ੍ਦੇ ਕਿ ਜੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਉਕਤ ਅਵਲੋਕਨ ਸਿਰਫ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

35. ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਯਾਨੀ 31.07.2023 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅ ਮੰਗਣਗੇ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਜੋ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ) ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝ੍ਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate